

Politčke:

Austro-Ugarska. Dne 7. t. mj. u jutro sastalo se ministarsko vijeće pod predsjedni...

Novi izbori provedi će se čim prije, to čim obave zemaljske vlade potrebitu pripreve.

Govori se, da će nekoje pokrajine provesti izbore pred drugimi. Tako bi imale Dalmacija, Galicija i Bukovina...

Ministri Koeber, Böhm i Pientak bi jahu u subotu, odnosno u nedjelju u audienciji kod Njeg. Veličanstva.

Kako smo već u zadnjem broju na ovom mjestu spomenuli, imali bi se provesti obćeniti državni izbori nešto prije u Galiciji i Bukovini...

Novo carevinsko vijeće imalo bi se sastati pod konac jenara buduće godine. Iz Erna javljaju, da će vlada nastojati...

Iz bečkih novina doznajemo, da je grozila ministarska kriza prije nego li je došlo do raspusta carevinskoga vijeća.

Izborna borba počela se je razmahivati u raznih pokrajinah Austrije. Pojedine stranke izdale su jurve proglose...

Zastupnik dr. Funke i jedan od vodja njemačke liberalne stranke pozvao je za dne 18. t. mj. u Beč sve odličnije članove svoje stranke.

Biški njemački zastupnici Hohenburger, Ludvig, i Silvester, izjavili su svojim klubu, da nekane više kandidirati.

(milijun i tri sto lišuća forinjli) svečarovim. U pratnji bili su redovnici iz raznih pokrajina, svećenici iz raznih biskupija, predstavnici kaptola zagrebačkoga, članovi kaptola djakovačkoga...

Prvi brzojavni pozdravi bio je onaj Njegove Visosti nadvojvode Leopolda Salvatora i njegove visoke supruge nadvojvodkinje Blauke, stanujućih u Zagrebu.

Otvorivši sv. misu podijelio je za priliku došli papinski blagoslov podavajući odpuste namijenjene olakšanju duša čistilišta.

Drugu je izrekao nadbiskup Stadler svečaru. Budio je i radio za narodnost hrvatsku i jezik, trpio je; nije dobio odličanja košto obično biva, al je dobio najveće odličovanje što ga smrtnik može dobiti...

Franina i Jurina.

Fr. Ča je istina, da je bil lahiški meštar naš čovik? Jur. Do pred osam lit bi bil sat na noze za sve, ča je hrvatsko.

priznanje društvu sv. Jerolina za dosadani rad u tom smjeru; a) da se društvima i hrvatskim nakladnicima i časopisima u ime katol. sa-stanka slavi na sčće, da ne bi nikada objelodanili kakova djela, koja bi vriedjala religiozno, moralno čustvo...

2. Crkvena umjetnost.

Uvaživ nuždu praktične i teoretične naobrazbe u kršćanskim stvarima i umjetnosti, prvi hrvatski katolički sastanak izražuje želju:

a) da se osnuje posebna stolica kršćanskih starina i umjetnosti pri svakoj hrvatskoj bogosloviji, obskrbljena zgodnom didaktičnom širkoim, i da se također na srednjim školama predaje uputa u tu znanost;

b) da se po mogućnosti u pojedinim crkvenim zavodima osnuje po jedna stručna škola: na primjer: u jednoj bogosloviji škola crkvene glazbe; u jednom kuli-dričkom samostanu škola za crkvene ručne radnje; u jednom redovničkom samostanu škola slikarska škola itd., te da se umjetnici crkvoynjaci financijalno obezbiede, da u takovim školama mogu odgajati umjetnički pomladak.

Uvaživ pak potrebu sačuvanja umjetnih crkvenih spomenika, kao što i nuždu, da nove crkvene umjetnine budu u duhu crkvenomu i narodnomu izvajane, l. hrvatski katolički sastanak želi jošter:

c) da se u svakoj biskupiji povjeri stručnjaku nadzor nad crkvenim umjetninama, te da njegov glas bude uvažen, kad se bude radilo o razdanju, popravljanju, uništenju ili izvlaštenju svakog crkvenog spomenika;

d) da se crkvene vlasti svojski zauzmu toliko za sačuvanje crkvenih spomenika, davi čim prije izraditi diocezanske nastare; koliko i za iztraživanje i proučavanje isitih u hrvatskim zemljama;

e) napokon, da se pri izradbi novih crkvenih umjetnina bude imao osobiti obzir i uvažanje onih umjetničkih oblika, koji su karakteristični na starokršćanskim i sredovječnim spomenicima po hrvatskim zemljama, i da to bude naglašeno u najčeljujnim oglasima.

DOPISI.

Djakovo, 7. rujna 1900. (Strossmayerova petdesetgodišnjica). U sreću Slavonije — tako se obično zove pitomo trgovište Djakovo — slavi se predieka slavnost u obće, jedina u hrvatskom narodu. Veliki biskup Josip Juraj Strossmayer slavi peldesetgodšnjicu svoje posvete za biskupa.

Narodu ni broja se nezna. U predvečer svečanosti bila je sveobća razsvjeta trgovišta. Sve bijaše u takovom svjetlu, da se mjesecine, prem je sjala na vedrom nebu, ni vidilo nije.

Nadželnik obćine oduševljeno je pozdravio, biskup srdačno odzdravio, narod iskreno kličao. Danas bilo je osobito krasno gledati prerazličite divne nošnje seljaka i seljakinja. Iz gradske župne crkve pošla je u obhodu, velika povorka, svećenika, i redovnika, te naroda dignuti, svečara u njegov stan, da ga odprati u veličanstvenu crkvu, sagradjenu marom i troškom

potvorci budu zaštićeni proti neobuzdanj, nesolidnoj utakmici. U tu je svrlu prije svega od potrebe organizirati rukotvorni obrt. Tome imade služiti u prvom redu vlastita pomoć obrtnika, a napose marljivost, steddjivost, usavršenje obrtnika u vlastitom obrtu; briga za podmladak. Glede potonjega treba, da priteče u pomoć država ustrojenjem obrtnih skola.

Posebnu zaštitu zaslužuju obrti, kod kojih se predpostavlja, da dotičnik bude vješt, sposoban za izvršavanje obrta. Ovakove obrte ne bi smio obavljati onaj, tko prema odredjenim propisima nije dokazao svoga usposobljenja.

Osobitu pomoć mogu očekivati malobitnici od udruživanja osnivajući zajednička proizvodna poduzeća, nabavljajući zajednički strojeve, sirovine i pribavljajući si na osnovu međusobnoga jamstva potrebnu jeftinu vjersesiju.

e) Za hrvatske prilike najakutnije je pitanje i u socijalnom pogledu uredjenje prilika našega seljačtva, koji sačinjava glavni kontigenat hrvatskoga naroda, te koji su stoga najvažnija poluga njegovomu blagostanju i napredku.

U interesu hrvatskoga seljačtva treba: 1. nastojati, da se prepreči preveliko dielenje razkomadanje zemljišta.

U tu svrhu treba: a) uvesti posebne stegje u ovršnom pravu, a napose glede ovršne prodaje zemljišta, ustanoviv osim ostaloga stalni ako i ne preveliki dio posjeda, koji bi imao ostali neokrnjen, te koji bi služio temeljem i podlogom gospodarske ekzistencije; b) reformirati nasljedno pravo napose tako, da se ostavine sastojeci u nekretninama izpod stanovitoga minima nesmiju razkomadati nego da mogu preći samo na jednoga nasljednika;

2. da uzmože seljak doći do valjanoga i jeftinog kredita, treba organizirati bilo i uz pripomoć države ratarsku vjersesiju na temelju međusobnoga udružjenja uz solidarno jamstvo članova udruge.

f) kao što u interesu obćem, tako bi bilo napose u interesu hrvatskoga naroda, da se narodi oslobode prevelikoga militarizma, čime bi se i obstejeća javna podavanja snižila.

g) Hrvati katolici obračaju se molbom napose na svećenstvo, učiteljstvo i svu ostalu inteligenciju, koja je u političkom dodiru sa narodom, neka bi podučavali i rukovodili narod, a napose naše seljačtvo, prema ovdje iztaknutim načelima; neka u tom obziru ne ostane samo kod riječi, nego neka se što prije pristupi k djelu.

Stoga, ljubav, uztrajna, požrtvovna i odlučna volja uz pomoć Božju pomogla je drugima, pomoći će i Hrvatima.

2. Seoske štedovne i predjumovne blagajne. (Izvjest.: Don Frano Ivanisević).

Da se nizi težacki stališ oslobodi liharstva, da se u materijalnom i moralnom stanju pridigne, katolički sastanak u Zagrebu, smatra od neobhodne potrebe i koristi osnivanje seoskih štedovnih i predjumovnih blagajnica; u koju svrhu prihvaća zaključak, neka se ustroji u Zagrebu središnji odbor, kojemu će biti zadaća: promicati težacku seosku vjersesiju, posredovati kod novčanilic zavoda za nabavu glavnice uz povoljne uvjete, sastaviti i proizvajati organizaciju ovih zadruga prema granicam postojećih državnih zakona i potrebam hrvatskog seljačkog stališa.

IV. Odsjek.

1. Liepa knjiga.

(Izvjest.: Dr. Jakov Čuka).

Katolički sastanak stavlja na sreću svima: a) da ne podupiru takova izdanja, koja bi vriedjala moralno i vjersko čustvo i pravo rodoljublje; b) da naši književnici, kritičari i novinarini smatraju si za dužnost i za rodoljubni čin upozoriti obćinstvo na dobru i liepu knjigu i preporučiti mu ju, kao što odvrćati ga od zle i pokvarene; c) da se izrazi u ime katol. sastanka

